

Семинар

„Българските роми: интеграция и миграции” 12-ти май 2010 – Френски институт, София

(Заклучения)

Семинарът „Българските роми: интеграция и миграции” се проведе на 12.05.2010 год. във Френския институт в София по инициативата на Посолството на Франция и в партньорство с Посолството на Италия, Посолството на Финландия, Посолството на Унгария, Съвета на Европа, кампания Доста!, Институт Отворено Общество, Международния център по малцинствата и културните взаимодействия и Балкански куриер.

Събитието привлече около стотина участника, между които имаше много представители на ромската общност. Посолствата на европейските страни (най-вече от балканския регион), големи международни организации в София, изследователи и неправителствени организации бяха много добре представени. Българските власти бяха представени от Министерството на външните работи, Министерството на образованието и Министерството на труда и социалната политика, както и от Комисията за защита от дискриминация. Президентът на Републиката, г-н Първанов, и Министърът на труда и социалната политика, г-н Младенов, бяха изпратили писма в подкрепа на тази инициатива.

I. Първа кръгла маса: „Как да се подобри обучението на ромските деца в България?”

Четирима лектори се изказаха по време на тази кръгла маса, чийто модератор беше г-жа Антонина Желязкова, председател на Международния център по малцинствата и културните взаимодействия, носителка на Наградата за правата на човека на Република Франция и Кавалер на Националния Орден за Заслуги. Г-жа Миранда Вуоласранта от Националния финландски ромски форум, представи опита на Финландия в тази област. Г-жа Диана Кирилова, която е от Ромската общност и е докторант в Сорбоната в областта на образованието на ромските деца, представи развитието на проучванията в областта на сегрегацията и десегрегацията. Г-н Деян Колев, председател на сдружение АМАЛИПЕ, представи трудностите, които има както по отношение на сегрегираното, така и по отношение на десегрегираното образование в различните училища. Г-жа Лиляна Стефанова от Министерството на образованието, младежта и науката, представи какви усилия се полагат от страна на министерството в тази област. Впоследствие започна една много оживена и богата дискусия с присъстващите в залата.

От дискусията протекла по време на тази кръгла маса могат да се формулират различни заключения:

- Налице е явен спад в посещението на училище на ромски деца през последните години в България.
- Има почти постигнат консенсус по отношение на крайната цел, която е пълна десегрегация при представителите на ромските общности и в по-широк аспект. Беше подчертано, че училищната сегрегация е форма на расизъм. Бяха споменати проучвания, които доказват, че нивото в тези училища е доста по-ниско от нивото в остналите училища. Такива училища, които са около 75 в България, не позволяват да

- се създаде един ромски елит и някои считат, че те са всъщност средство за унищожаване в дългосрочен аспект на тази общност.
- Повечето от лекторите се обединяват около тезата за полезността на програмите за десегрегация, но едновременно с това подчертават и техния ограничен обхват. Ромските деца, които не владеят българския език забавят работата в съответния клас. Страдат от факта, че техните съученици не дружат с тях и съответно стоят настрана от тях. Родителите на децата от другите общности решават да ги отпишат от смесените училища. От своя страна, родителите на ромските деца предпочитат да ги запишат в сегрегирани училища, които са по-адаптирани към тяхното ниво.
 - При някои случаи е необходимо да се обърне внимание на социалното положение на семейството преди да се предлага включване към програми за десегрегация. Когато децата са от най-бедстващите общности, десегрегацията често води до провал поради липсата на дрехи, хигиена, училищни принадлежности.
 - Програмите за десегрегация трябва да започнат да се прилагат от най-ранна детска възраст, трябва да се открият предучилищни занимални за ромските деца. Доброто желание от страна на родителите на тези деца също е от изключително значение.
 - Програмите за десегрегация се развиват основно на местно ниво с подкрепата на неправителствени организации. Това често води до прекъсване на приемствеността (под въпрос е устойчивостта на програмата започната от НПО-то и накрая).
 - Степента на включването в образователната система на момичетата отбелязва бърз спад при създаването им, което се дължи включително и на ранните сватби.
 - Установена е липса на политическа воля на национално ниво, за което свидетелства факта, че няма предвидено бюджетно перо.

II. Втора кръгла маса: „Какъв е ефектът от свободното движение върху интеграцията на ромите в Европейския съюз?“

Седем души се изказаха по темата на тази втора кръгла маса, модерирана от г-н Боян Захариев от Институт Отворено Общество. Г-н Милен Миланов, национален координатор на Декадата на ромското включване към Министерството на труда и социалната политика, представи общите рамки на политиката за интеграция на Ромите в България. Г-н Микаел Ге от Съвета на Европа, представи позицията на своята институция. Г-жа Патриция Викари, италиански заместник-префект, представи италианската политика по отношение на населението от номадски тип. Г-жа Марта Брийз от френската Служба по миграциите и интеграцията, представи френската политика за оказване на хуманитарна помощ при завръщане. Г-жа Моника Роша от унгарското министерство на труда, свидетелства за унгарските усилия по интеграцията на ромите. Накрая, г-н Адам се изказа представяйки гледната точка на сдружението Лекарите на света, което е в помощ на крайно нуждаещите се ромски семейства във Франция и в България, особено що се отнася до такива аспекти като хигиена и здравеопазване.

От дискусиата протекла по време на тази кръгла маса могат да се формулират много заключения:

- С влизането на България и Румъния в Европейския Съюз не се забеляза масивна миграция на ромско население от тези страни. Различните лектори считат, че броят на ромите идващи от Източна Европа е между 8000 и 20000 души. Въпреки това, на миграционния феномен трябва да се обърща внимание: един експерт счита, че около 60000 български роми са мигрирали, най-вече към Испания и Гърция.

- Болшинството от тези миграции са резултат от направен личен избор и се вписва в желанието за по-добър живот (в т.ч. увеличаване на доходите) съчетано и с желанието да се избяга от една дискриминационна среда, където възможностите да си намериш работа са ограничени.
- Въпреки това, немалка част от миграциите са вследствие на трафик на хора, в т.ч. склоняване към проституция и експлоатация във връзка с просенето. Участничка спомена, че 20% от миграциите се числят към тази група.
- Представителите на ромите на европейско равнище се обединиха около идеята, че номадския начин на живот не е характерна черта от ромската идентичност и, че е в основата на тяхното изключване от другите общности и съответно представлява спирачка за тяхната интеграция. В тази връзка, т.нар „ре-номадизация” на някои ромски общности в днешно време се възприема като тревожно явление.
- Начините за решаване на тези различни въпроси, които са избрани от страните, в които ромите мигрират са различни. Франция счита, както се предвижда и от европейското право, че лицата, които довеждат до свръх-натоварване на установената система за прием не могат да останат на националната територия и им се казва, че трябва да напуснат страната използвайки средствата, предлагани от програмата по хуманитарна помощ при завръщане. Италия от своя страна е избрала да води борба с нелегалните лагери, предлагайки в замяна жилища и интеграция на място.
- Представителите на Съвета на Европа и на Лекари на Света остро критикуват програмите по подпомагане на завръщането, които действат в различни европейски страни. Считат, че са в противоречие с европейските ценности (особено що се отнася до свободното движение) и срещу успешната интеграция на Ромите в Европа. Те също така осъждат премахването на лагерите, когато няма предвидено впоследствие жилищно настаняване, тъй като това води до засилване на номадския начин на живот.
- Някои участници обърнаха внимание на някои отрицателни последици на миграциите от българска гледна точка. Например, получаването на парични преводи пратени от имигрантите по-скоро възпитават пасивно отношение към работата на тези които ги получават.